

L'acció social de l'Església

evangeli
i vida

Núm 156 / Any 42 / Tardor de 2024

Índex

DAVANTAL 3

FUNDACIÓ D'ACCIÓ SOCIAL "LA
VINYA". 5
Mercè Camós i Gassó

HIJAS DE LA CARIDAD DE SAN
VICENTE DE PAÚL. "AL SERVICIO
Y EVANGELIZACIÓN DE LOS
POBRES" 10
Sor Laura Garcia

LA DIMENSIÓ SOCIAL DE
L'EVANGELITZACIÓ 15
Jaume Castro

ESTUDI D'EVANGELI
LES ENTITATS SOCIALS DE
L'ESGLÉSIA NO SÓN UNA ONG,
SÓN LA SEVA ACCIÓ CARITATIVA . 19
Oriol Xirinachs

REQUADRE 23

PREGÀRIA 24

EDICIÓ:
El Pradó de Catalunya
Plaça del Pi, 7
08002 Barcelona

REDACCIÓ:
Miquel Cubero Balboa
Ana María Giménez Bonafè
Josep Jiménez Montejo
David Masobro García
Pepe Rodado León
Oriol Xirinachs Benavent

CORRECCIÓ
Josep Pascual

ADMINISTRACIÓ I DISTRIBUCIÓ

Jordi Espuny i Ferrer
☎ 679 137 716
C/ Xuclà 4, 1r
08001, Barcelona

Dipòsit Legal
B 9983-1990

IMPRESSIÓ I REALITZACIÓ:
Ediciones Rondas
08029 Barcelona

DAVANTAL

Quan parlem de *l'acció social de l'Església* entenem que ens referim a la caritat, a la solidaritat, a la nostra mirada i resposta als més desfavorits... Els cristians, la institució eclesial i qui ens mira des de fora entenem que aquesta *acció social* forma part del nostre ADN: és l'actuació de Jesús, són les seves paraules, és la continuïtat en els deixebles, és la continuïtat en l'Església naixent i que es prolonga fins els nostres dies, són les paraules del magisteri eclesial al llarg de la història...

La nostra reflexió enguany pretén aprofundir en accents necessaris i en amenaces de patologies permanents en el tractament d'aquesta *acció social de l'Església*. Entitats socials d'Església en reunió recent es proposaven, entre altres, aquest tres objectius -mencionats per l'Oriol Xirinachs en la seva introducció a l'EdE-: vincular més l'acció de tota l'Església a les parròquies, visibilitzar aquesta acció i anunciar el Regne als subjectes de l'acció, els pobres.

La resposta creativa i comuna de tres parròquies veïnes com són Sta. Maria del Gornal, St. Joan Evangelista i Mare de Déu de Bellvitge de l'Hospitalet de Llobregat, primer testimoni, és una mostra d'aquest acompliment: parròquies, visibilitat i preocupació evangelitzadora. La resposta creativa, amb quatre-cents anys de vida, d'un institut de vida apostòlica consagrada com són les *Paules* o *Filles de la Caritat, segon testimoni*, i la resposta creativa del moviment laical de la *Comunitat de Sant'Egidi, tercer testimoni*, són mostra de la preocupació per la visibilitat confessional i l'oferiment integral, també espiritual, als subjectes.

Es tracta de secundar l'acció de Déu, Pare-Mare, i viure'ns en clau de fraternitat responsable i igualitària, sense la més mínima insinuació paternalista; es tracta de secundar l'acció de Jesús i les seves paraules des de la més total gratuïtat: no ho fem per guanyar-nos *la parcel·la celestial* per les obres, no ho fem per aconseguir bona imatge i reputació, no ho fem per aconseguir nous adeptes o fer retornar al si de l'Església als allunyats... Ho fem, com a Església i membres d'ella, des del nostre forn interior.

Però alhora, com som capaços de no callar i *donar raó de la nostra esperança*, no per ser més, sinó perquè ens surt de les entranyes i per possibilitar que d'altres trobin, com nosaltres, *la joia de l'Evangelí, Bona Notícia?*; com

som capaços de no deixar-nos instrumentalitzar per un món, una societat utilitària que valora, a contracor o no, el nostre fer però no les nostres motivacions i sovint ens posa sota sospita de *segones* intencions proselitistes?; com som capaços d'oferir les nostres iniciatives de solidaritat i comptar amb *companyans i companyes de camí* no creients o creients sota altres referències i no prescindim de la nostra identitat de fe ni la imposem i fem d'ella presència?

El testimoni de les Filles de la Caritat que tenim més endavant expressa molt bé el repte: *com seguir vivint això [el nostre ADN] en el context en què ens movem? com viure'l i contagiar a d'altres per què descobreixin aquesta manera de situar-se, de mirar la realitat?*

Fundació d'Acció Social

“La Vinya”

Mercè Camós i Gassó és veïna del barri de Bellvitge, de L'Hospitalet de Llobregat, on va néixer. Membre de la Comunitat parroquial de la Mare de Déu de Bellvitge i militant d'ACO. Mestre d'escola. Implicada en el voluntariat de “La Vinya” i component del Patronat.

Enguany celebrarem els vint-i-cinc anys que es va constituir “La Vinya” fruit del treball de reflexió i d'unitat de les tres parròquies de Bellvitge i El Gornal. “La Vinya” és una Fundació que dona resposta a la Pastoral social dels dos barris amb l'objectiu de transformar la realitat social sumant esforços en l'esperança d'un món més just per a tothom.

Abans d'explicar el paper de la Pastoral social de “La Vinya”, cal situar en quin moment i en quin context va néixer a l'any 1998.

Bellvitge i El Gornal són dos barris de l'Hospitalet de Llobregat separats per la via del tren, això fa que cada barri tingui la seva pròpia identitat i idiocràsia. Situats al sud de Barcelona, propers al litoral i a la vora del riu Llobregat. Són barris nascuts poc abans dels anys 1970 fruit de la immigració d'Extremadura, Castella, Galícia, Andalusia, etc.

Els barris van anar creixent. Calia aconseguir serveis bàsics. El veïnat, organitzat en associacions de veïns, partits polítics, altres associacions i les comunitats parroquials (2 diocesanes i 1 de la Companyia de Jesús), van començar a reivindicar millors condicions de vida en habitatge, salut, educació, transport, etc. Va ser en aquest context que la Companyia de Jesús i les Teresianes de sant Enric d'Ossó van venir a Bellvitge i van obrir, respectivament, una escola.

Des de l'inici, les tres parròquies van estar molt presents acompanyant les famílies novingudes a incorporar-se al barri i a la ciutat, per tal que tinguessin cobertes les necessitats més bàsiques i alhora se sentissin acollides i inclosos en una ciutat diferent de la de la seva procedència.

És en aquest context que l'any 1990 les tres parròquies inicien un camí cap a la cooperació i la unitat. Es constitueixen com un nou Subjecte Apostò-

lic, buscant articular respostes a la realitat social. Des dels Consells Parroquials es va anar forjant la iniciativa fins que l'any 1998 aquesta unitat va consolidar-se i concretar-se en l'associació "La Vinya".

L'esperit d'unificar esforços per tal de tenir una única personalitat jurídica que permetés disposar de més recursos i subvencions de les administracions públiques fan que l'any 1998 es constitueixi jurídicament.

Bellvitge i Gornal són actualment dos barris consolidats i estructurats amb els serveis necessaris, transport, serveis sanitaris, educatius,... i amb grans espais sense edificis que donen amplitud, molta llum als habitatges i zones recreatives que permeten la socialització dels veïns i veïnes. Al llarg de tots aquests anys, el barri ha continuat acollint immigrants i realitats socials molt fràgils. Actualment, Bellvitge té uns 25.000 habitants i el Gornal 7.000.

Un tret d'identitat dels barris és l'esperit de reivindicació i lluita dels veïns i aquest fet ha mobilitzat moltes iniciatives de millora social i veïnal.

Malgrat tot, són encara moltes les necessitats i mancances bàsiques i socials que viuen moltes persones i famílies i calen molts recursos humans i econòmics per fer-hi front. L'any 2008, l'Associació "La Vinya" es constitueix com a Fundació d'Acció Social per tal d'obrir les portes a aquesta gestió i ampliar les fonts de finançament i recursos.

Actualment, la Fundació té una estructura consolidada amb 15 treballadors/es remunerades. Tanmateix, si es manté viva la flama i la missió de "La Vinya", és gràcies a l'estructura de voluntariat. Una de les essències i particularitats de "La Vinya" són els més de 200 voluntaris de totes les edats que busquen compartir i regalar el seu temps de manera altruista i desinteressada. Aquests voluntaris omplen el seu esperit de bonat, amor i solidaritat. És doncs una doble acció evangelitzadora la que es va sembrant als nostres barris amb els seus veïns i veïnes... La Pastoral social i l'espiritualitat dels voluntaris que amb més o menys sentit religiós tots en beuen i s'alimenten. Paral·lelament, "La Vinya" acompanya estudiants en pràctiques que es formen en la matèria, però alhora s'enriqueixen, viuen i s'impregnen d'una manera determinada de fer i de servir el món. L'experiència de conèixer la mirada solidària i de compromís social tampoc els deixa indiferents i resulta per aquests joves estudiants una oportunitat afegida en el seu creixement personal i professional.

Tota aquesta realitat fa que "La Vinya" continuï tenint avui el mateix sentit que tenia quan es va constituir... La seva missió d'acollir, atendre i acompanyar infants, joves, persones adultes i gent gran amb especial atenció a

les situacions més desfavorides en el seu camí cap a una vida lliure i digna és actualment ben viva i necessària.

D'altra banda, "La Vinya" treballa en xarxa i es coordina amb les administracions més properes, amb les entitats del barri, amb l'Associació de veïns; amb la Fundació Pere Tarrés, pel que aporta en l'educació del temps de lleure, així com amb el sector social de la Companyia de Jesús; en xarxa amb Càritas, etc.

El Patronat de la Fundació està format per persones independents i per un representant de cadascuna de les escoles religioses, (la Companyia de Jesús i les Teresianes de sant Enric d'Ossó i els rectors parroquials. Un total de 15 persones són motor de reflexió, debat, anàlisi, etc. per tal d'acompanyar l'equip directiu, de professionals i de voluntaris i paral·lelament cercar millors maneres per a poder-se sostenir.

Arran de la pandèmia, les necessitats creixen i els recursos econòmics es mantenen, això fa difícil sostenir l'estructura i donar resposta a les necessitats socials que van apareixent... És moment de discernir cap a on volem anar per tal de poder sostenir l'estructura de "La Vinya" i garantir el servei i l'acollida de tantes i tantes persones que necessiten aquesta carícia de Déu per continuar trobant sentit i força en el seu viure i sentir que hi ha persones compromeses al seu costat que dediquen el seu temps de manera altruista per millorar la dignitat de vida dels altres.

Amb els anys, a la Vinya hem anat fent una aposta per la reciprocitat i l'equilibri entre el rebre i el donar per tal de trencar amb el paternalisme i la caritat. Tots i totes tenim mancances i necessitats, però alhora tenim potencialitats i temps que poden resultar oportunitats per als altres.

Hi ha persones a “La Vinya” que en són beneficiàries perquè no tenen algunes necessitats bàsiques cobertes i necessiten aquest acompanyament, però a la vegada en són voluntàries perquè les seves capacitats i la disponibilitat del seu temps poden ser d'ajut per algú altre.

“La Vinya” és mirada d'esperança per a molts veïns i veïnes i és aliment a l'esperit per a molts voluntaris i voluntàries que hi dediquen el seu temps. Al mateix temps, ens mou l'atenció al Crist encarnat en cadascú procurant l'empoderament de les persones i evitant la compassió i el paternalisme. “La Vinya” no té l'esperit d'una ONG. Les persones ateses són subjectes actius per incorporar-se a la fe i no només subjectes passius de la nostra atenció amorosa.

Personalment, “La Vinya” m'ha ajudat a ser millor persona, més sensible, empàtica, propera, comunicativa... M'ha fet sentir la importància del reconeixement de l'altre i del seu empoderament. I és que regalar un somriure o una mirada a aquella persona ignorada que tenim a la porta del supermercat és

un gest senzill que resulta fonamental per la presa de consciència de l'altre i el reconeixement de la seva dignitat. I aquesta manera de fer l'he apresada de "La Vinya", de les persones amb les quals he pogut créixer i compartir reflexió, anàlisi, compromís i acció.

Em sento molt orgullosa de formar-ne part i desitjo que per molts anys la Pastoral Social que desenvolupa "La Vinya" continui amb aquesta mirada i esperit sent presència de Déu als nostres barris.

MERCÈ CAMÓS I GASSÓ
L'Hospitalet de Llobregat

Hijas de la Caridad de san Vicente de Paúl

“Al servicio y evangelización de los Pobres”

Sor Laura Garcia és membre del Consell de les Filles de la Caritat. Ha viscut durant 17 anys a l'Obra Social Sta. Lluïsa de Marillac de la Barceloneta. Presenta el testimoni evangelitzador de les obres de les seves comunitats i dels centres i projectes de la Província, així com el seu treball en xarxa amb altres entitats.

En el ADN del Carisma Vicenciano y, por tanto, de la espiritualidad propia de las Hijas de la Caridad de San Vicente de Paúl, me parece encontrar respuesta a las preguntas que se nos hacían para la redacción de este artículo: cómo servir desde los valores del Evangelio y dar testimonio y, el trabajo y la colaboración con otros en nuestro servicio a los más vulnerables de cada momento histórico.

La causa de los pobres constituye, desde los comienzos, el núcleo central no sólo del hacer, sino y, sobre todo, del SER de la Compañía de las Hijas de la Caridad. Nuestros fundadores, Vicente de Paúl y Luisa de Marillac, siguiendo a Jesucristo, *evangelizador y servidor* de los más pobres, comprometieron sus vidas y crearon, ya en el siglo XVII, redes de caridad que hicieron posible atender y acompañar la vida de tantas personas que sufrían y morían a causa de situaciones totalmente injustas.

Hoy, en fidelidad a los orígenes, la misión de la Compañía no es otra que la de continuar la vida y la misión de Jesucristo; llevar vida a quienes les es negada, ser un reflejo de la ternura de Dios hacia los que más sufren. Hoy, como ayer, estamos llamadas a vivir nuestra fe en el compromiso en favor de la justicia, en favor de los que se ven privados de sus derechos, de los que se ven excluidos, de los que no pueden construir una vida segura y digna.

Ahora bien, ¿cómo seguir viviendo esto en el contexto en el que nos movemos? ¿Cómo vivirlo y contagiar a otros para que descubran esta manera de situarse, de mirar la realidad? Creo que, precisamente esta realidad, no nos lo pone fácil, pero sí vivo desde el convencimiento de que es necesaria una mirada que nos ayude a descubrir toda esta responsabilidad que tenemos en nuestras manos como **retos y signos de esperanza**. Cada uno de estos retos y signos de esperanza responde a la realidad que nos encontramos, a

lo que vivimos y a aquello que estamos llamadas y llamados a vivir y a construir en cada uno de nuestros centros, de nuestros proyectos, a pesar de las dificultades y limitaciones propias. Unos retos que nos impulsan a seguir sirviendo desde un estilo propio, junto a otros y otras, trabajando en red, en colaboración.

En primer lugar, estamos llamadas a construir el Reino desde un estilo y una manera de servir y eso no siempre es fácil. Queremos que la acogida y el acompañamiento a las personas estén guiadas por la certeza de que Cristo está presente en todas ellas y, aún más, en los más pobres y abandonados. (Mt 25,45) Esto implica considerar que la persona es el valor absoluto de toda intervención; que es portadora de valores y siempre mantiene un potencial humano que la hace capaz de cambiar y mejorar su situación. Desde este convencimiento invitamos continuamente a nuestras Comunidades, a los equipos de trabajo, a los voluntarios y voluntarias, a esforzarse por humanizar la vida, por ser signos “encarnados” en medio del mundo del dolor y la injusticia.

Cada uno de nuestros centros está llamado a responder a las necesidades de los últimos y excluidos en fidelidad a los valores del Evangelio y de la identidad propia. Si no cuidamos esto, nuestra misión tiene el riesgo de perder el sentido. Hace años que recorremos ya un camino en este tema de la mi-

sión compartida. Sigue siendo un reto, pero creo que es también ya un signo de esperanza en la Iglesia de hoy. La misión compartida, esta misión que nos une, conlleva el compromiso de todos los agentes implicados en cada uno de nuestros proyectos, en su formación e interiorización de su rol como profesional o voluntario de un centro cristiano-vicenciano, el trabajo en equipo y las relaciones positivas y constructivas. Ahora bien, es cierto que la presencia cada vez mayor de profesionales y colaboradores no creyentes, indiferentes o de otras confesiones religiosas supone un gran reto para la vivencia y consecución de esta misión compartida. La diversidad en la vivencia de la fe en nuestros equipos es, hace tiempo ya, una realidad palpable que nos lleva a vivir como imprescindible el tomarnos muy en serio la tarea de acompañarles no sólo en el conocer y/o proponer la interiorización de los elementos y valores significativos del Carisma Vicenciano, en nuestro caso, sino también en ayudarles como mínimo a descubrir que este Carisma y estilo propio está fundamentado en los valores del Evangelio. Acompañar es una tarea diaria, que implica cercanía y diálogo sincero de una manera sencilla (ante un acontecimiento que nos toca por dentro, al iniciar las reuniones, ante los desacuerdos, etc) que permita contrastar y releer cada una de las acciones, las intervenciones y experiencias a la luz de los valores que se desprenden del Carisma. Implica también un esfuerzo en la formación continua; en crear espacios de formación para conocer la identidad propia de la entidad, quiénes somos, de dónde venimos, qué nos mueve, qué valores nos identifican, para poder responder en coherencia con nuestra motivación más profunda. Y, por supuesto, implica celebrar la vida, los acontecimientos, las fechas y tiempos significativos, dando verdadero sentido a aquello que estamos celebrando y, abrir, con total libertad, espacios de encuentro, de diálogo, de silencio y escucha, de búsqueda de sentido y de orar juntos y juntas, según las necesidades de cada persona.

Además, sabemos que toda persona, creyente o no, necesita desarrollar todas las dimensiones, incluida la dimensión trascendente. La pluralidad religiosa es una realidad tangible en nuestros proyectos y es una invitación a aprovechar aquello que nos une desde el sentido más esencial de la experiencia del Trascendente y que nos puede ayudar a centrarnos y a trabajar unidos en lo que da sentido a la vida del creyente. La pluralidad religiosa y cultural podemos vivirla, así, como un enriquecimiento para todos.

En el acompañamiento personal, en el diálogo cercano de tú a tú, puede abrirse la posibilidad de un compartir más profundo que nos permita, de alguna manera, que la persona pueda llegar a descubrir que es Dios mismo quien se hace presente en sus vidas, quien acompaña, quien escucha, quien libera y, nosotros, sencillamente, instrumentos de su presencia. Esta ex-